

Цетиње, 23. марта

Биоградска полуслужбена „Самоуправа“ опет је посветила читав уводни чланак Црној Гори. Не да мири и стишава, већ да још више позлеђује болна мјеста. Од службенога органа г. Пашића није се могло шта друго ни очекивати. У потоњих седам година, кад год би се указала подесна прилика, Пашићева „Самоуправа“ у питању односа двију српских држава јавила би се само тада, ако је у ватру раздора требало улити уља, тек да се пожар не би угасио.

И сада је „Самоуправа“ тако урадила. Она напада и клевета само оне, који у јавности бране Црну Гору од клевета. Ни једне пријекорне ријечи нема за оне, који руже нашега владоца; за оне, који су на Цетиње послали бобме; за оне који су наред Биogrада демонстрирали противу наше владе; за оне, који учествују у новинарској кампањи противу Црне Горе. Јер, кад би се са замјеркама обратила на ту страну, „Самоуправа“ би, на жалост, погодила све саме своје једномишљенике или пријатеље, који су са њеним шефовима везани заједницом материјалних интереса.

У таквоме поступку органа биоградске владе ми видимо један читав систем. Стално се понавља стара тактика, да бивају ружени и клеветани управо они српски листови и они представници српске јавности, који не одобравају биоградску полуслужбену кампању противу Црне Горе. Браниоци једне праведне и поштене српске ствари бивају означавани као ствароаоци раздора међу српским државама — управо онога, што они највише осуђују. План је јасан. Треба браниоце Црне Горе представити као узроке неслози, као изроде и људе нечистих побуда или у најмању руку пометених погледа, и онда се сам по себи намеће закључак, да је и ствар, коју „такви“ људи бране, ружна и неправедна. Стара је то Пашићева тактика, да његови противници морају бити проглашени или за „аустријске агенте“, или за „реакционаре“, или за „непријатеље Србије“, или за противнике радикалне странке. Па како њему сада, кад је у пуној власти, није интерес да ма ко брани Црну Гору, то је и те људе и листове стрпао у табор „реакционара и издајника“, па богме и „обреновићеваца“, јер су ови, пошто нема више жива ниједног Обреновића, постали веома опасни!

И тако биоградска „Самоуправа“, у интересу слоге са Црном Гором (како она вели), редом је изгрдила све њене браниоце у јавности. Највише се окомила на наш лист. Природно. Ми јој највише сметамо, јер се најупорније бранимо. А бранити се од бомба из Биogrада и од увреда нашега влада-

оца — по „Самоуправиној“ теорији значи бити аустријски агент. По њеноме схватању, односно по рачуну њених шефова, ми бисмо били патриоти само тада, кад бисмо се, по наредби теразиских пјемонтеза, дали убити! За тијем је „Самоуправа“ заређала противу осталих браниоца Црне Горе и противника стварања раздора међу српским државама. Узела је на нишан особито новосадски „Браник“ и др-а Михаила Полита Десанчића. „Самоуправа“ оспорава родољубље једноме Политу!! Дигли се извјесни њени пигмеји да нахуде једноме горостасу, који, и у својој дубокој старости, у српскоме народу свијетли својим родољубљем и свјежином ума. И оним не ваља, јер неће да најда Краља Николу! Па пошто већ немају куражи, да једнога Полита због тога стрпају у „аустријске агенте“ — они га руже и подмећу му старачку изнемоглост. Камо лијепе среће за Српство да су „Самоуправни“ шефови тако „изнемогли“ као Полит! Нека они оставе уваженога и у цијелој Српству љубљенога и поштованог др-а Полита Десанчића на миру, јер сваки напад „Самоуправин“ на њега, паће на Пашићев обрад, који је и иначе кадар много шта да поднесе.

Иза Полита дошао је ред на г. Ђурчића и „Биоградске Новине“, па ће послје на „Вечерње Новине“ и све остале исправне српске листове, који неће да нападају једнога заслужнога српскога владоца. Сви су они „Самоуправи“ скривили само зато, што бране Црну Гору. Који нападају, исправни су!

Остало је да се скине још једна маска. Да би дискредитовала нашу праведну одбрану, „Самоуправа“ нам често подмеће да нападамо Србију. Нама је Србија света и драга као и Црна Гора. Њена срећа и наше је добро. Ми смо Србију прије приравни вазда бранити од свачијих најда, него ли је најдати. Ту Пашићеву клевету најодсудније одбијамо од нашега листа. Што се тиче радикалне странке, и ту ћемо бити потпуно искрени и рећи како је у ствари. Противу писаних начела те странке ништа се не може имати. У програму је радикалне странке за националну политику: *стална слога и заједница рада Србије и Црне Горе*. Радикална странка, у којој има велики број честитих и родољубивих првака, није крива што су Пашић и његови ортаци, злоупотребљујући повјерење једне велике странке, бацили под ноге њена начела и на власти урадили готово све противу програма радикалне странке. Ако ми критикујемо понашање Пашића и неких његових другова, бар што се тиче Црне Горе, мислимо да ће нам то одобрити сваки радикал у Србији, јер смо уби-

јеђени, да сви они искрено желе заједницу двију српских држава, коју омета Пашићев наопаки рад. Напошљетку, ако се осуђују извјесни прваци једне странке, не мора се зато бацати кривица на сву странку. Тако и ми чинимо у овоме

случају. Доћи ће можда врло брзо вријеме, кад ће радикална странка у Србији увидјети, колико јој је штете нанесено тијем, што је допустила да неки њени прваци буду слијепо оружје злокобне политике противу Црне Горе.

Побуна у Арбанији

Од како су побуњеници напустили Суви Поток и пропустили турске трупе да се приближе Тузима, изгледало је, да ће арбанашки покрет бити брзо угушен и да ће се побуна Арбанаса умирити. Међутијем најновије вијести са бојног поља сасвијем другојаче гласе.

И ако је турским трупама испало за руком, да доспију до побуњеничких крајева, ипак отпор Арбанаса наговјештава, да ће бојни окршаји бити продужени и даље и да ће требати Турцима још и много времена и много труда, да одоле навали побуњеника и да заведу ред и мир у побуњеним крајевима.

Према извјештајима, што их имамо из побуњених крајева, и поред свега напредовања турских трупа никаквог изгледа нема, да ће побуна бити ускоро угушена, него шта више ти извјештаји наговјешћују, да ће турској војсци много требати, да се одупре навали побуњеника, као год што јој неће бити тако лако да успије, да побуњенике потисне и да их надвлда.

Арбанаси се живаво држе и упорно настојавају, да задрже позиције своје у чему и успијевају и поред тога што јако оскудијевају и у оружју, и у муницији, као год што им и организација недостаје. Они дурашно одољевају турској војсци и паште се неуморно, да се одрже.

О стању у побуњеним крајевима добили смо ове извјештаје:

Продирање турских трупа

Подгорица, 20. марта. — Кастрати, који су задржавали турске трупе из Скадра у продирању према Шипчанику, били су приморани да напусте Суви Поток и да се повуку, пошто је турским трупама испало за руком да се дочепују хотске горе.

Раскомадани побуњеници у почетку нијесу заустављали турске трупе, које су се одмах стале да приближују Шипчанику опкољеним низамама у помоћ.

Користећи се повлачењем Арбанаса турске трупе из Скадра стале су да пустоше и пале све оне крајеве кроз које су пролазиле.

У први мах изгледало је, да им се Арбанаси неће одупирати и да ће се сконцентрисати око Шипчаника, али још данас се испољило, да Арбанаси неће тако поступати, него да ће продирању турских трупа стати на пут и дати им отпора.

Продирећи према Тузима трупе су запалиле село Вукса Лекић у Хоте, гдје су пламену предали и цркву католичку.

Исто тако су запалили и неке куће у Хоте и Груде.

Кад су доспјеле у Тузе предале су пламену све, тако, да су Тузи потпуно уништени. Од цијелог мјеста направљено је згариште.

Турска противу побуњеника

Скадар, 20. марта. — Како у вилајету скадарском нема никакве војске, то је у Цариграду тражено, да се противу побуњеника пошље нарочита војска.

Као што сада јављају, из Пећи је послан један батаљон војске, а скадарски валија опуномоћен је, да може скупити у самом вилајету два батаљона.

На захтјев скадарског валије, да се у Скадру мобилизују десет батаљона војника из разних гарнизона т. зв. мустафхиза порта је дозволила да се изврши ова мобилизација и њој ће се одмах приступити.

Генерал Шефект Тургут, који је прошле године био командант експедиције у Старој Србији и сада одређен за команданта трупа, што су одређене за побуњене крајеве, кренуо се за Скадар и његов се долазак очекује за који дан.

Према наредби из Цариграда, за Скадар су упућена два војна транспорта са три батаљона пјешадије, ескадроном коњице и дивизионом митралеза. Они ће се искрцати у Сан Ђовани ди Медуо и сувим ће поћи у Тузи.

Двије бригаде редифа упућено је из Анадолије у побуњене крајеве.

Према извјештајима из побуњених крајева, турске трупе имале су првих дана једанаест мртвих и 18 рањених при сукобу код Сувог Потока.

Прилике у Подгорици

Подгорица, 21. марта. — За рањенике из побуњених арбанашких крајева, које су пренијели у Подгорицу, припремљена је болница, гдје су сви рањеници смјештени. Болница је повјерена рукању др. Сужњевића, а материјал је Црвеног Крста са Цетиња.

За ово неколико дана од како се бој бије Подгорица је постала право збјежиште како Арбанаса тако, и Турака, који буљуцима напуштају побуњене крајеве тражећи заштите наших власти.

Наше страже на граници појачане су како би се на њој одржао што већи ред и поредак како од наших тако и прекограничара.

Бригадир Јанко Вукотић, који је као владин изасланик дошао у Подгорицу, да предузме заповједништво, примио је већ своју дужност, настојавајући, да се дуж наше границе одржи највећи ред и мир.

Транспорт турске војске

Уљцињ, 21. марта. — Данас у два и по сата послије једне прошао је уз Бојану за Скадар галијански пароброд „Мавалда“ возећи за собом једну трабакулу

scher". gdje u двије ријечи има 9 писмена превише.

Поједини њемачки листови управо се ругају једном своме Михлу, који је на неку готску жељезничку станицу поставио — у истом стилу! — и готски напис. А резултат је тај да нико не може прочитати оно, што је Михел хтио казати.

Увођењем латинице биће код Нијемаца завршен чин напретка, који се досада код њих читовао већ у латинским написима улица, трговачких фирми и на повцу. Трговци се њихови већ одавно служе само латиницом, а машине за писање уопште не познају готице. Тако ће бити уређена ствар, која је свим напредним Нијемцима цијеле деценије лежала на срцу.

Дневник

Вратили се на Цетиње. Њихова Краљ. Височанства Нашљедник Краљевић Данило и Књаз Мирко вратили су се на Цетиње.

Краљеви и принчеви. Амерички илустровани лист „El Mundo Argentino“ у броју од 11. фебруара доноси је са пригодним описом врло интересантну слику краљева и принчева окупљених на Цетињу приликом јубилеја Њ. В. Краља Господара. Слика представља Њ. В. Краља Господара и Краљицу око којих су окупљена дјеца и унучад Њихова. У горњем реду су велики књаз Петар Николајевић и књаз Франц Јосиф Батенберг, књагиња Вјера и Ксенија и Њих. Величанства Краљевић Данило, Књаз Мирко и Књаз Петар. У другом реду су с лијеве стране од Краља Господара, књагиња Ана, талијански Краљ и Књагиња Наталија, а с десне стране Краљице Краљица Јелена, Књагиња Милица и Књагиња Нашљедница. У доњем реду су унучад Господарева: Краљевић Александар и Књагиња Јелена.

Одвраћање странаца. Из Котора и Дубровника извјештавају нас, да неки зли људи међу странцима, који у ово доба године највише посјећују нашу земљу, шире невјероватне вијести о непоузданости у нас. Поменуте вијести доводе у везу са поменути догађајима у Арбанији, представљајући необавјештеним путницима, који су намјерни да посјете Црну Гору, да сада не иду у нашу земљу, ако им је мио живот и т. д. Види се, да би зли људи и ове догађаје, који се не одигравају на нашем земљишту, нити ми с њима имамо какве везе, хтјели употребити на нашу штету. Али то им не помаже, јер свак зна, да је у Црној Гори све мирно и да по њој, дању и ноћу, може као и до сада путовати сваки странац, без икакве бојазни за своју удобност.

Неосновано тврђење. Поводом побуне Арбанаса на источној страни у нашем сусједству из Цариграда је јављено како су се Арбанасима придружили и Црногорци и како су при нападима на пограничне стране у кази Тузи учествовали и Црногорци. Ово је саопштено нетачно и тврђење како су се Црногорци придружили побуњеним Арбанасима произвољно је и ничим неосновано, пошто у свима овим кривим догађајима што се збивају у нашој непосредној близини ни један од Црногораца није узео никакву учешћа. То је демантовано одмах службено и утврђено је, да ни један Црногорац није учествовао у таквом нападу, као што то нијесу чинили ни бегунци, који су се склонили у Црну Гору. Чак шта више Краљевска Влада предузела је мјере, да очува свој потпуни неутралитет у догађајима у Арбанији, што је и наш консул у Скадру г. Греговић изјавио и скадарском валији, утврђујући да Краљевска Влада

нема никаква учешћа у пограничним догађајима.

Страна штампа о Арбанији. Страна штампа почела је озбиљну пажњу посвећивати догађајима у Арбанији. У великим страним листовима излазе сваки дан опширни телеграфски извјештаји из Цариграда, Солуна и са Цетиња, који су у вези са тим догађајима.

Допутовао. Познати талијански уметник г. Фаилути, који је прошле године у Црној Гори провео неколико мјесеци и израдио оне прекрасне слике, којима је украшена сала Дома Краљевске Владе, допутовао је на Цетиње, где ће се и овога пута задржати некоје вријеме. Г. Фаилути, као што доноси службени талијански лист „L' osservatore Romano“, израдио је врло лијеп портрет Папе Пија X, који му је лично предао кад је код њега у аудијенцији био и папа га је одликовао златном медаљом за његов уметнички рад, врло ласкаво изражавајући се о њему.

Новоангажовани чланови. У понедељак у вече допутовали су на Цетиња новоангажовани чланови позоришта, редитељ г. Никола Хајдушковић са г-ђом и г. Љубомир Мицић такође са госпођом и први пут ће се пред нашом публиком јавити сјутра у вече у Нушићевом комаду „Свијет“. Са свијем оправдано се очекује, да ће у новим члановима позориште добити јаке и добре снаге како би ова млада установа пошла путем напретка, у што се и ми надамо познавајући новоангажоване чланове као добре и опробане снаге.

Читуља. Ноћас је преминула честита домаћица г. Петка Пајевића, трговца и предузимача овдашњег, Маша, послје дужег тешког боловања. Покој јој души!

Тамбурашко друштво на Цетињу. Од прије неколико дана налази се на Цетињу хрватско тамбурашко друштво „Звјезда“, које је до сада приредило два концерта у Зетском Дому, а два у Гранд Хотелу. Ово тамбурашко друштво састоји се из пет женских и три мушка члана, има врло лијеп и одабран програм и с успјехом изводи своје концерте, који се одликују како свирком тако и пјевањем. Друштво је јуче било на Ријеку, где је имало част да концертује у Двору, као што су њихове концерте у Зетском Дому удостојили својом посјетом Њих. Краљ. Височанства Књаз Мирко и Књаз Петар. Друштво приређује вечерас у гостионици Јевта Томића поново концерт, који ће бити пошљедњи концерт њихов на Цетињу. Како друштво заслужује сваку похвалу и признање како због прелијепог свирања, тако и пријатног пјевања, то га препоручујемо пажњи грађанства како би вечерас у што већем броју са својим породицама посјетили пошљедње вече овог солидног друштва.

Вријеме. Пошљедњих дана се вријеме јако погоршало, да се кише непрекидно изливају, помијешане с доста jakim вјетром. Због тога је и знатно захладило.

Разне вијести

Двобој — зубима. Чудноват је доказ био ових дана на судском столу у Брелу: комадић човјечега уха, које је било спрењено добро у бочицу са шпиритусом. Некада је припадало некоме столару, коме је оида одгрижено. Столар је имао познаника бријача, кога није могао никако да трпи. Једне ноћи састали су се обојица мало „цвркнути“ у некој гостионици. Од боцкања дошло је и до густога и столар угризе брицу за прсте, да га је

крв облила. Брицо се „реванширао“, одгризавши столару комад уха. Двобој није био са овом грижњавом довршен, јер је задњи чин био пред судом. Брицо, који је својим чином показао да нема појма о симетрији, тврдио је, да је био у нужној одбрани, а осим тога да је био и јако пијан, јер тријезан не би онаквога замазаног могао угристи, а да му не би позлило. Ово му је суд и урачунао као олакшавну околност, но ипак га је осудио на 70 круна глобе.

Нови роман Мис Ле Неве. Мис Ле Неве, која је у мушком одијелу пратила убицу своје жене дра. Крипена приликом бијега у Канаду и ондје с њим била ухапшена, оставила је Лондон и пошла на прекоокеанском пароброду према Онтарију у Канади. Да доскоци несташници становништва у Канади, одаслала је канадска влада олуномоћеника Ховела у Енглеску са налогом, да што више дјевојака за удају допреми у Канаду, јер фармери у преријама немају жена. Међу 200 дјевојака, већином служавка, које води сада Ховел у Канаду, налази се и Мис Ле Неве, која у осталом путује под туђим именом. Она се прије свога одласка заручила са богатим неким Канадцем, који се страшно заљубио у њезину фотографију, јер ју лично још није видео. Осим тога га је сасма одушевио љубавни роман дра. Крипена. Прије свога одласка из Енглеске је Ле Неве сав свој иметак продала.

Чудновата завјера. Из Бадајоса, шпанске пограничне тврђаве и главног града у покрајини, јавили су мадридски листови о овом догађају:

У једној крчми сједио је грађанин Сантос и пио ракију. Послије неког времена ушао је у исту крчму и коњички подофицир Ланорера, па га Сантос позове да попију у друштво коју чашицу. Подофицир је примио позив и убрзо је разговор прешао на догађаје у Португалији. Грађанин је хвалио португалску војску, што се удружила с народом, да сруши омрањуту монархију и изразио је мишљење, да да би шпански војници требали да шледују примјеру Португалаца. Подофицир му је у свему повлађивао, тако да га је Сантос на крају питао, да ли би био готов, да се придружи републиканском покрету и да ли би се обвезао на учешће у револуционарном предузећу; под том претпоставком он ће га узети у листу завјереника. Подофицир је потврдио његово питање и за доказ да поштено мисли, позвао га је у касарну, да привуку у завјеру и друге подофицире, који исто тако мисле као и они. Послије тога су се оба завјереника упутили у касарну, али ондје је грађанин Сантос одмах ухапшен и подвргнут оштром саслушању истражног судије. О његовим исказима у јавности до сада није ништа познато. Официрски корпус у Бадајосу поклоњиво је подофициру Ланорери златан сатах са нарочитом посветом. Пуков-

ник његове регименте приредио је у част његовог свечани банкет у касарни; а војни гувернер у Бадајосу препоручио је влади, да нарочито награди подофицира, који је краљу био тако вјеран. О овоме се догађају говори свагдје по граду и сви хвале патриотски поступак младог подофицира.

Исправка

У мојој књижици „1711—1911“, која је штампана у Кр. Државној Штампарији на Цетињу, налазе се ове штампарске погрешке:

стр. 4	врста 6	озго стоји:	Година, а треба	Године.
"	"	12	"	"
"	5	"	7	"
"	7	"	12	оздо
"	8	"	14	"
"	9	"	2	озго
"	10	"	14	"
"	10	"	2	оздо
"	11	"	10	"

стр. 14 врста 14 | озго стоји | владичински, а треба | владичински. |

стр. 14 врста 11 | озго стоји | случајем, а треба | случајем. |

стр. 17 врста 15 | озго стоји | манастире, а треба | манастире. |

стр. 19 врста 1 | озго стоји | четрдесетогодишњих, а треба | четрдесетогодишњих. |

стр. 19 врста 2 | озго стоји | 14, а треба | 11. |

Уљудно молим да се ове погрешке исправе у „Цетињском Вјеснику“.

Погорица, 11. марта 1911. год.
С поштовањем
М. Драговић.

ОГЛАСИ

Објава

Молим све моје дужнике који ми давно дугују, а и поред мојих опомена неће да ми плате, да у најкраћем року подмире своје рачуне.

У противном случају бићу принуђен тражити јавним путем.

Цетиње.

3—6

Васиљак Теодоридес.

25—50

Марке.

Купујем све црногорске марке употребљене, од најмање количине до највеће и плаћам највише цијене.

За цијену обратити се потписатом где ће свако на захтјев добити бесплатно цијеновник.

3—3

M. BUDIMOVITZ Kruschevafz (Serbien)

ЗАКУПНИЦИМА ОПШТИНСКИХ БАРАКА

НА ЗНАЊЕ

Јефтиније и тачније него код трговаца у Трсту и Бечу.

Можете код мене добити све врсте фишека (патрона) за револвере и флоберте, капсула и др. ловачког прибора.

У МАЊИМ И ВИШИМ КОЛИЧИНАМА

На захтјев одмах извјештавам о цијенама и другим условима.

ВИДО Н. МАТИНОВИЋ
— ЦЕТИЊЕ —

3—5